

ÉRETTSÉGI VIZSGA • 2008. október 31.

ESZPERANTÓ NYELV

KÖZÉPSZINTŰ ÍRÁSBELI ÉRETTSÉGI VIZSGA

JAVÍTÁSI-ÉRTÉKELÉSI ÚTMUTATÓ

**OKTATÁSI ÉS KULTURÁLIS
MINISZTERIUM**

**Általános útmutató az
I. Olvasott szöveg értése; II. Nyelvhelyesség; III. Hallott szöveg értése
vizsgaösszetevőkhöz**

1. Jó megoldásként csak a Javítási-értékelési útmutatóban megadott megoldások fogadhatók el.
2. Minden jó megoldás 1 pontot ér.
3. Ha a vizsgázó egy kérdésre több választ ad, akkor sem adható pont, ha a jó válasz is köztük van.
4. Fél pont és többletpont nem adható.
5. A feladatok után található szürke mező szolgál a pontozásra: a helyes megoldást jelölje egyessel, a helytelen nullával, amennyiben nincs válasz, a négyzetet hagyja üresen; írja be azt is, hogy mennyi pontot ért el összesen a vizsgázó abban a feladatban!

Például:

1.	2.	3.	4.	5.	Max.	Elért
1	0	1		1	5	3

A példában az 1., 3. és 5. kérdésre helyes a válasz, a 2.-ra adott nem fogadható el, a 4.-re pedig nem válaszolt a vizsgázó; összesen 3 pontot ért el ebben a feladatban.

6. Az írásbeli vizsga egyes összetevőiben elért pontszámok összesítésére használja a feladatlapok utolsó oldalán található táblázatot!
7. Az egyes vizsgaösszetevőkben a kérdések száma nem mindig egyezik meg a vizsgapontok számával, ezért helyenként átszámításra van szükség. A vizsgapontok kiszámításához használja a Javítási-értékelési útmutató táblázatait!

I. Olvasott szöveg értése

Általános útmutató

A feladatokat kizárólag tartalmi szempontok alapján értékeljük, azaz a nyelvtani és a helyesírási hibákat csak akkor vesszük figyelembe, ha azok a válasz megértését akadályozzák.

Az elérhető maximális vizsgapont: 33.

Az elérhető maximális dolgozatpont: 28.

A dolgozatpontok vizsgapontokká való átalakítása az alábbi táblázat szerint történik:

dolgozatpont	vizsgapont
28	33
27	32
26	31
25	30
24	29
23	27
22	26
21	25
20	23

dolgozatpont	vizsgapont
19	22
18	21
17	20
16	18
15	17
14	16
13	15
12	13
11	12

dolgozatpont	vizsgapont
10	11
9	10
8	9
7	8
6	7
5	5
4	4
3	3
2	2
1	1

Részletes útmutató

1. feladat

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
F	D	A	B	H	G	C

2. feladat

8. aŭtuno
9. flugilo
10. koro (espero)
11. arbaro
12. printempo / somero
13. branĉaro
14. espero
15. doloro / arbaro
16. kuŝejo
17. vento
18. folio
19. vintro (arbaro)
20. somero / aŭtuno

3. feladat

21.	22.	23.	24.	25.	26.	27.	28.
E	F	A	G	C	D	I	B

II. Nyelvhelyesség**Általános útmutató**

Az elérhető maximális vizsgapont: 18.

Az elérhető maximális dolgozatpont: 27.

A dolgozatpontok vizsgapontokká való átalakítása az alábbi táblázat szerint történik:

dolgozatpont	vizsgapont	dolgozatpont	vizsgapont	dolgozatpont	vizsgapont
27	18	18	12	9	6
26	17	17	11	8	5
25	17	16	11	7	5
24	16	15	10	6	4
23	15	14	9	5	3
22	15	13	9	4	3
21	14	12	8	3	2
20	13	11	7	2	1
19	13	10	7	1	1

Részletes útmutató**1. feladat**

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
de / el	el / de	dum	apud	je / pri	de / tra	tra /el / dum	pri	al /de	ĝis

2. feladat

11.	12.	13.	14.	15.	16.	17.	18.
b	c	a	b	b	a	c	b

3. feladat

19.	20.	21.	22.	23.	24.	25.	26.	27.
B (J)	D	H	F	G (A/F)	J	E	C	A (F)

III. Hallott szöveg értése**Általános útmutató**

A feladatokat kizárólag tartalmi szempontok alapján értékeljük, azaz a nyelvtani és a helyesírási hibákat csak akkor vesszük figyelembe, ha azok a válasz megértését akadályozzák.

Az elérhető maximális vizsgapont: 33.

Az elérhető maximális dolgozatpont: 21.

A dolgozatpontok vizsgapontokká való átalakítása az alábbi táblázat szerint történik:

dolgozatpont	vizsgapont	dolgozatpont	vizsgapont	dolgozatpont	vizsgapont
21	33	14	21	7	9
20	32	13	19	6	7
19	31	12	17	5	5
18	29	11	15	4	4
17	27	10	13	3	3
16	25	9	12	2	2
15	23	8	11	1	1

Részletes útmutató**1. feladat**

	<i>Kamelo</i>	<i>Dromedaro</i>
1. Ĝi estas la pli alta.		X
2. Ĝi estas la pli hara.	X	
3. Ĝi vivas en Azio.	X	X
4. Ĝi vivas en Norda Ameriko.		
5. Ĝi vivas en Afriko.		X
6. Ĝi estas la pli rapida.		X
7. Ĝi estas la pli forta.	X	
8. Ĝi eltenas sen akvo longe.	X	X

Megjegyzés: A 3. és 8. válaszáért csak akkor jár pont, ha mindkét helyen szerepel az X, a 4. válaszáért pedig akkor, ha egyik helyen sem.

Az elhangzott szöveg:

Kiuj diferencoj estas inter kamelo kaj dromedaro?

Ili fizike malsimilas unu al la alia pro tri ĉefaj detaloj: la nombro de ĝiboj, la alteco kaj la longeco de la haroj.

La plej videbla diferenco estas sur la dorso: kamelo havas du ĝibojn, sed dromedaro estas unu-ĝiba. Alia diferenco estas en la alteco: la kruroj de la kamelo estas pli mallongaj ol tiuj de la dromedaro. La tria grava diferenco estas la longeco de la haroj, kiuj ĉe la kamelo estas multe pli longaj ol ĉe la dromedaro.

Krom tio, ilia kutima restadejo ne estas la sama, kvankam ambaŭ devenas de komuna praulo, kiu vivis en Norda Ameriko antaŭ 40 milionoj da jaroj, sed nun kamelo kaj dromedaro vivas en malsamaj regionoj de nia planedo.

Ni povas trovi kamelon nur en Centra Azio. La dromedaron, kiu estas konata ankaŭ kiel araba kamelo ni povas vidi ne nur en parto de Azio, sed ankaŭ en Afriko.

Dromedaroj povas atingi dek ses kilometrojn hore, dume kameloj piediras pli malrapide. Ilia rapideco estas ĉirkaŭ kvin kilometroj hore. Kompense, kameloj kapablas porti pli pezajn ŝarĝojn.

Komune, ambaŭ kapablas resti sen akvo dum pluraj tagoj. Oni jam registris kazojn de tiaj bestoj, kiuj eltenis sen eĉ guto da akvo dum 17 tagoj.

(*Laŭ Juna Amiko nro 116*)

2. feladat

	V	F
9. Multaj homoj riĉiĝis tre rapide.		x
10. <i>Garry</i> alvenis al la Nordo kiam li estis kvardek-jara.		x
11. Li trovis or-kuŝejon, kiun oni nomis laŭ lia nomo.	x	
12. Nun li estas maljuna kaj malriĉa.	x	
13. Venis informo denove, ke oni trovis oron ĉe la Blua Montaro.		x
14. <i>Garry</i> ne povis iri kun la aliaj, ĉar li estis malsana.		x
15. Li ricevis helpon de aliaj or-serĉistoj.	x	

Az elhangzott szöveg:

En la okdekaj jaroj de la 19-a jarcento norde de la rivero *Mackenzie* eksplodis stranga malsano – la ora febro! Alvenis informoj, ke tie aŭ tie ĉi oni trovis tutajn montojn da oro. Ke tiu aŭ alia persono tute subite fariĝis milionulo! Oni ne miris, do, ke multaj eksopiris pri rapida riĉiĝo. Sed nur malmultaj – vere ege malmultaj – atingis sukcesojn. La ceteraj revenis perdintaj ĉiujn siajn revojn, rompintaj kaj malsanaj.

Garry estis konata or-serĉisto en la tuta Nordo. Li venis en tiun ĉi regionon kiel juna, sana viro. Hejme li laŭdire estis seruristo, sed neniu scias tion precize. Dum sia kvardek-jara restado en la Nordo li trairis kaj traserĉis centojn da kilometroj da rokoj, ebenaĵoj kaj riverujoj. Estas vero, ke li trovis kelkajn or-kuŝejojn, unu loko estis eĉ nomita laŭ li „Pado de *Garry*”. Sed liaj trovaĵoj sufiĉis nur por travivi. Okazis, ke kelkfoje li revenis kun kelkaj funtoj da oro en la poŝoj, sed plej ofte li revenis kun nenio. Hodiaŭ *Garry* estas maljunulo.

En la trinkejo subite alvenas novaĵo: oni trovis oron! Oni trovis oron! Oro! Kie?! Kie?! Laŭdire en la montoj ĉe la rivero Blua Akvo. *Garry* estis en sia elemento. Liaj maljunaj okuloj ekbrilis kun nekutima fajro. Li kuris de unu konato al alia. De iu li prunteprenis malnovan dorsosakon, de alia iom da mono aŭ laborilojn. Kiu povis, tiu helpis al maljuna *Garry*. La konata maljunulo, veterano ja ne devis manki ĉe tiu hasta ekiro! Sur sia kurba dorso li portis sian dorsosakon. Eble jam la kvindekan fojon li iris por trovi la flavan feliĉon! Ĉu eble ĉi-foje?

(*Laŭ Juna Amiko nro 119*)

3. feladat

16. La viroj ne trovis oron. / La viroj trovis iom da oro.
17. La maljuna *Garry* revenis antaŭ la aliaj. / La maljuna *Garry* revenis pli malfrue ol la aliaj.
18. *Garry* alvenis kurante kaj kriante. / *Garry* marŝis lace kaj malrapide.
19. *Garry* portis grandan or-ŝtonon. / *Garry* portis sakon da oro.
20. *Garry* sidiĝis en la trinkejo. / *Garry* falis en la trinkejo.
21. *Garry* diris al la viroj, kie li trovis la oron. / *Garry* portis sian sekreton al la tombo.

Az elhangzott szöveg:

Forpasis kelkaj semajnoj. Multaj viroj, kiujn ekkaptis la ora febroy kaj kiuj ekiris al la Blua Akvo, jam revenis. Temis denove pri unu el la vana alarmo, kiun plej verŝajne elvokis ruzaj vendistoj, kiuj volis vendi siajn varojn.

La maljuna *Garry* malaperis inter la montoj. En la trinkejo oni ofte parolis pri li. Oni pensis, ke li jam mortis ie. Sed iun posttagmezon aperis maljunulo en mizera stato.

Estis *Garry*! Senforta kaj lacega! Tamen li rapidis – preskaŭ kuris... „Homoj! Oro! Oro! Tutaj vagonoj da oro! Milionoj!” Ĉiuj rapidis al li. *Garry* apenaŭ spirante eniris en la trinkejon. „Oro!” Ĉiuj leviĝas de siaj lokoj. „*Garry* estas ĉi tie! Li trovis oron!” *Garry* staris ĉirkaŭita de viroj, kun konfuzitaj haroj, nerazita, liaj okuloj febre brilis: „Jen! Rigardu!”

Ĉiuj miregis! *Garry* tenis en la mano or-ŝtonon – grandan kiel kokina ovo. „Tiaj estas tie multaj! Multaj! Kvardek jarojn mi tion serĉis! Nun mi finfine estas milio...”

Garry ne fin-parolis! Li ŝanceliĝis...

„*Garry*! Kie tio estas? Parolu!” – kriis kelkaj viroj sam-tempe.

Garry apogis sin sur la tablo kaj rigardis iel fremde, kvazaŭ el alia mondo al la granda or-ŝtono en sia mano. Liaj lipoj flustris: „Tio estas la plej granda trovejo de oro... kiun oni iam ajn... trovis... estas sude de...” liaj kruroj fal-fleksiĝis. Li falis!

En la ĉambro ekregis silento... Kelkaj viroj klinis sin al *Garry*. Unu leviĝis kaj deprenis sian ĉapelon. *Garry* mortis! En lia vizaĝo estis kontenta rideto. Li trovis oron kaj kun ĝi – finfine kvietan porĉiaman ripozon...

(*Laŭ Juna Amiko nro 119*)

IV. Íráskészség

Általános útmutató

Az írásfeladatok értékelése központilag kidolgozott analitikus skálák alapján történik. Ez az értékelési eljárás meghatározott értékelési szempontokon, valamint az egyes szempontokhoz tartozó szintleírásokon alapul. Minden írásbeli munkát e szempontok segítségével kell értékelni oly módon, hogy a dolgozatot minden egyes értékelési szempontnál újra kell olvasni.

Ezen értékelési eljárás további sajátossága, hogy a szintleírások a nyelvi teljesítményt értékelő szempontoknál nem tartalmaznak hibaszámokra vonatkozó utalásokat, valamint nem osztályozzák előre az egyes hibatípusokat a hibák súlyossága alapján. Ennek oka az, hogy az egyes nyelvi hibák súlyosságát (értelemzavaró vagy nem értelemzavaró hiba) csak az adott szövegkörnyezet figyelembevételével lehet megállapítani.

A javítás alapelvei

1. Az adott szinten bizonyos lexikai egységek és nyelvtani struktúrák produktív használata nem várható el a vizsgázótól. Az ilyen típusú hibákat az értékelésnél nem kell figyelembe venni.
2. Az ismétlődő hibákat csak egyszer kell az értékelésnél figyelembe venni.
3. A dolgozatot akkor is értékelni kell, ha a vizsgázó kevesebbet vagy többet írt a megadott szöveghossznál.
4. Fél pontok és jutalompontok nem adhatók.
5. Az értékelési szempontok és értékelési skálák szerint megítélt pontszámot a válaszlapok után található táblázatba kell beírni, valamint azt is, hogy az adott feladatban mennyi pontot ért el a vizsgázó.
6. A javító tanár szöveges értékeléssel is kiegészítheti a pontozásos értékelést.
7. A vizsgaösszvetevőben elért pontszámok összesítésére használja a feladatlap utolsó oldalán található táblázatot!

1. feladat

Értékelési szempontok	Pontszám
Tartalom és szöveghossz	5 pont
Nyelvhelyesség és íráskép	5 pont
Összesen	10 pont

Amennyiben a dolgozat a *Tartalom és szöveghossz* szempont alapján 0 pontos, akkor az összpontszám is 0 pont.

Az értékelési szempontok részletes kifejtése

Tartalom és szöveghossz

E szemponton belül azt értékeljük, hogy a vizsgázó:

- megfelelően dolgozta-e ki a témát; valamennyi irányító szempontra kitért-e,
- hogyan valósította meg a kommunikációs célokat,
- megfelelő hosszúságú szöveget hozott-e létre.

A tartalmi teljesség megítélésénél az a döntő, hogy a vizsgázó közli-e az adott szituációban lényeges információkat. Egyes vizsgafeladatoknál a tartalom értékelésénél a segédanyag tartalmi információi is irányadóak lehetnek. Ekkor azt is figyelembe kell venni, hogy a vizsgázó írásműve nem tartalmaz-e sokkal kevesebb információt, mint a segédanyag. Amennyiben azonban a feladat nem tartalmaz erre vonatkozó utasítást, akkor nem kérhető számon a vizsgázón a segédanyagban megjelenő összes információ.

A nyelvi okokból érthetetlen szövegrészeket ennél a szempontnál sem lehet értékelni. Ez vonatkozik a megadott szövegből értelem nélkül lemásolt és rossz nyelvi környezetben használt szövegrészekre is. Az ilyen típusú hibákat figyelembe kell venni a nyelvi teljesítmény értékelésekor is. El kell fogadni azonban az olyan szövegrészeket, amelyeket a vizsgázó a segédanyagból vett át, és jó nyelvi környezetben használ.

Amennyiben a vizsgázó olyan információt közöl, amely nem magyar anyanyelvű olvasó számára nem értelmezhető, a tartalom kidolgozása nem tekinthető teljesen megfelelőnek.

Nyelvhelyesség (szókincs, mondat, alaktan, helyesírás) és íráskép

E szemponton belül azt értékeljük, hogy:

- megfelel-e a vizsgázó által használt szókincs a témának, a szituációnak, a szerepnek és a közlési szándéknak,
- megfelel-e a szóhasználat a középszintű érettségi vizsga követelményeinek,
- megfelel-e a vizsgázó által létrehozott szöveg a mondat, az alaktan és a helyesírás normáinak,
- írásképe áttekinthető-e, olvasható-e a szöveg.

Az egyes hibák súlyozása annak alapján történik, hogy milyen mértékben nehezítik a megértést. Értelemzavaró hibának az számít, ha a mondat/szövegrész tartalma csak újraolvasás után érthető.

Javítási jelrendszer

A hibákat a lap jobb oldalán található sávokban kell jelölni a következők szerint:

1. oszlop:

Tartalom és szöveg

Bekarikázott számokkal jelöljük a teljesen kifejtett irányítási szempontokat. Mínuszjel követi a csak részben kifejtett szempontot. A szavak számát írjuk az 1. oszlop fölé!

2. oszlop:

Nyelvhelyesség (szókincs, mondat, alaktan, helyesírás) és íráskép

L	= lexikai hiba
LÉ	= értelemzavaró lexikai hiba
Kif	= kifejezőmódbeli hiba
Ny	= nyelvtani hiba
NyÉ	= értelemzavaró nyelvtani hiba
H	= helyesírási hiba
O	= olvashatatlan szövegrész

A szövegben használt jelek:

<u>aláhúzás</u>	= nyelvtani vagy helyesírási hiba
hullámos vonal	= lexikai, kifejezőmódbeli hiba
hiányjel	= hiányzik egy szó
nyíl	= szórendi hiba
<u>aláhúzás</u> _i	= ismétlődő hiba

Az ismétlődő hibákat, valamint az olyan hibákat, amelyeknél az adott nyelvtani struktúra ismerete nem várható el a vizsgázótól, csak a szövegben kell jelölni, a javításávban nem.

Értékelési skála (1. feladat)*Tartalom és szöveghossz*

5 pont	4–3 pont	2–1 pont	0 pont
A vizsgázó megvalósította a kommunikációs célt; megfelelően dolgozta ki a feladat minden részletét; elérte és nem is haladta meg jelentősen a megadott szövegmennyiséget.	A vizsgázó nagyrészt megvalósította a kommunikációs célt, általában megfelelően dolgozta ki a feladatot, és legalább 40 szó hosszúságú szöveget hozott létre.	A vizsgázó részben valósította meg a kommunikációs célt; félreértette, illetve nem megfelelően dolgozta ki a feladat bizonyos részeit, és/vagy a létrehozott szöveg 40 szónál rövidebb.	A vizsgázó nem valósította meg a kommunikációs célt; félreértette, illetve nem megfelelően dolgozta ki a feladatot, és/vagy a létrehozott szöveg 20 szónál rövidebb. vagy: A vizsgázó más témáról írt.

Nyelvhelyesség (szókincs, mondatn, alaktan, helyesírás) és íráskép

5 pont	4–3 pont	2–1 pont	0 pont
A szöveg hibátlan vagy csak kevés, a megértést nem zavaró nyelvi hibát tartalmaz.	A szövegben több nyelvi hiba fordul elő, de ezek a hibák alig nehezítik a megértést.	A szöveg a nyelvi hibák következtében nehezen érthető és követhető, illetve félreérthető.	A szöveg a nyelvi hibák miatt nem érthető. vagy: A szöveg jelentős része nehezen olvasható, illetve olvashatatlan.

2. feladat

Értékelési szempontok	Pontszám
Tartalom és szöveghossz	5 pont
Szövegalkotás	5 pont
Formai jegyek és hangnem	3 pont
Szókincs, kifejezésmód	5 pont
Nyelvhelyesség és íráskép	5 pont
Összesen	23 pont

Amennyiben a dolgozat a *Tartalom és szöveghossz* szempont alapján 0 pontos, akkor az összpontszám is 0 pont.

Az értékelési szempontok részletes kifejtése*Tartalom és szöveghossz*

E szemponton belül azt értékeljük, hogy a vizsgázó:

- hány irányító szempontra tért ki, és megfelelően tárgyalta-e azokat,
- hogyan valósította meg a kommunikációs célt/célokat,
- megfelelő hosszúságú szöveget hozott-e létre.

Egy adott irányító szempont tárgyalása akkor tekinthető megfelelőnek, ha a vizsgázó kitér a megadott szempontra, mondatai minden lényeges információt tartalmaznak, illetve minden lényeges információra rákérdeznek és ismétlésektől mentesek. Amennyiben egy irányító szemponthoz több alpont tartozik, a szempont kifejtése akkor tekinthető megfelelőnek, ha a vizsgázó az összes alpontot tárgyalja. Ha a vizsgázó egy irányító szempontra kitér, de mondatai nem tartalmaznak minden lényeges információt, illetve nem kérdeznek rá minden lényeges információra, az adott irányító szempont tárgyalása csak részben megfelelő. Az adott irányító szempont tárgyalása abban az esetben is csak részben megfelelő, ha a vizsgázó más

anyanyelvű olvasó számára értelmezhetetlen információt ad meg (pl. az életkor helyett a vizsgázó azt adja meg, hogy tizenkettedikes).

Érdeklődő típusú levél esetén előfordul, hogy a vizsgázónak bizonyos információkra kell rákérdeznie. Ebben az esetben a megfelelő kérdés feltevése azt jelenti, hogy a vizsgázó megfelelően fejtette ki az adott szempontot.

Ha egy irányító szempont tárgyalása nyelvi okokból nem érthető, azt úgy kell értékelni, mintha a vizsgázó nem tért volna ki rá, azaz az adott irányító szempont kifejtése nem megfelelő. Ezt a hibát figyelembe kell venni a nyelvi teljesítmény értékelésekor is, azaz a hiba jellegétől függően a *Szókincs, kifejezés mód* vagy a *Nyelvhelyesség* szempontoknál.

A segédanyagból átvett szövegrészek esetében úgy kell eljárni, mint az első feladatnál.

Új, azaz nem megadott szempontok értékelésére nincs lehetőség! A dolgozatot akkor is a megadott szempontok alapján kell értékelni, ha a vizsgázó a megadott témáról nem személyes vonatkozásban, hanem általánosan, de a kommunikációs cél(ok)nak megfelelően ír, vagy önmagáról ír, amikor általánosan kellene fogalmaznia.

Szövegalkotás

E szemponton belül azt értékeljük, hogy:

- logikus-e az irányító szempontok elrendezése és ezáltal a szöveg gondolatmenete,
- megfelelő-e a gondolati tagolás, azaz van-e bevezetés, tárgyalás és befejezés,
- hogyan használja a vizsgázó a szövegösszefüggés tartalmi és nyelvi elemeit (pl. egyszerű kötőszók, névmások).

A *Szövegalkotás* szempontnál a *Tartalom és szöveghossz* szemponttól függetlenül kell eljárni és csak a tárgyalt szempontok alapján lehet megítélni a dolgozat felépítését és gondolatmenetét.

A szövegösszefüggés tartalmi és nyelvi elemeit akkor használja helyesen a vizsgázó, ha törekszik arra, hogy egyszerű kötőszók, névmások, határozószók stb. segítségével valódi szöveget hozzon létre. Amennyiben a vizsgázó minden mondatát azonos módon (pl. a „mi” személyes névmással) kezdi, nem mondható el az általa létrehozott szövegről, hogy abban a mondatok szervesen kapcsolódnak egymáshoz. Amennyiben a vizsgázó csak azonos szerkezetű egyszerű mondatokat ír, nem kaphatja meg a maximális pontszámot.

Formai jegyek és hangnem

E szemponton belül azt értékeljük, hogy a vizsgázó által létrehozott szöveg:

- megfelel-e a szövegfajtaival szemben támasztott formai követelményeknek (pl. levél esetén helyesen tartalmazza-e a dátumot, a megszólítást, az elköszönést és aláírást),
- hangneme és stílusa megfelel-e a közlési szándéknak és/vagy a címzethez való viszonyoknak.

Szókincs, kifejezés mód

E szemponton belül azt értékeljük, hogy:

- megfelel-e a vizsgázó által használt szókincs a témának, a szituációnak, a szerepnek és a közlési szándéknak,
- megfelel-e a szóhasználat a középszintű érettségi vizsga követelményeinek.

Az egyes hibák súlyozása annak alapján történik, hogy milyen mértékben nehezítik a megértést. Értelemzavaró hibának az számít, ha a mondat/szövegrész tartalma csak újraolvasás után érthető.

A nyelvi hibákat az értékelés során csak egyszer szabad figyelembe venni, azaz a hiba jellegétől függően vagy a *Szókincs, kifejezés mód* vagy a *Nyelvhelyesség* szempontnál.

Amennyiben például a vizsgázó helytelen elöljárót használ, ezt a hibát csak a *Szókincs*, *kifejezőmód* szempontnál lehet értékelni. Ha azonban egyáltalán nem használ vonzatot, ezt a hibát csak a *Nyelvhelyesség* szempontnál lehet értékelni.

Azoknál az értelemzavaró hibáknál, amelyek következtében egy-egy mondatrész vagy mondat mondanivalója válik érthetlenné, és amelyeknél a hiba komplexitása miatt nem lehet eldönteni, hogy lexikai vagy nyelvtani hibáról van-e szó, az egyszeri értékelés elve nem érvényes. Az ilyen típusú hibákat tehát mindkét szempontnál értékelni kell.

E szempont értékelésénél a megszólítás és az elköszönés hibáit is figyelembe kell venni.

Nyelvhelyesség és íráskép

E szemponton belül azt értékeljük, hogy megfelel-e a vizsgázó által létrehozott szöveg a mondattan, alaktan és helyesírás normáinak, illetve írásképe áttekinthető-e, jól olvasható-e. Az egyes hibák súlyozása annak alapján történik, hogy milyen mértékben nehezítik a megértést.

Javítási jelrendszer

A hibákat a lap jobb oldalán található sávokban kell jelölni a következők szerint:

1. oszlop:

Tartalom és szöveghossz

Bekarikázott számokkal jelöljük a teljesen kifejtett irányítási szempontokat. Minuszjel követi a csak részben kifejtett szempontot. A szavak számát írjuk az 1. oszlop fölé!

Szövegalkotás

T = helytelen tagolás

K = kohéziós hiba

Formai jegyek és hangnem

F = hiányzó formai jegy

bekarikázott F = meglévő formai jegy

Hn = nem megfelelő hangnem

2. oszlop:

Szókincs, kifejezőmód

L = lexikai hiba

LÉ = értelemzavaró lexikai hiba

Kif = kifejezőmódbeli hiba

3. oszlop

Nyelvhelyesség (mondattan, alaktan, helyesírás) és íráskép

Ny = nyelvtani hiba

NyÉ = értelemzavaró nyelvtani hiba

H = helyesírási hiba

O = olvashatatlan szövegrész

A szövegben használt jelek:

aláhúzás = nyelvtani vagy helyesírási hiba

hullámos vonal = lexikai, kifejezőmódbeli hiba

hiányjel = hiányzik egy szó

nyíl = szórendi hiba

aláhúzás; = ismétlődő hiba

Az ismétlődő hibákat, valamint az olyan hibákat, amelyeknél az adott nyelvtani struktúra ismerete nem várható el a vizsgázótól, csak a szövegben kell jelölni, a javításávban nem.

Értékelési skála (2. feladat)

Tartalom és szövegössz

5 pont	4-3 pont	2-1 pont	0 pont
A vizsgázó öt irányító szempontot dolgozott ki megfelelően. A vizsgázó a kommunikációs célokat megfelelően valósította meg. A megadott szövegösszesség keretei között maradt.	A vizsgázó négy vagy három irányító szempontot dolgozott ki megfelelően, a többit pedig csak részben vagy egyáltalán nem. A vizsgázó a kommunikációs célokat többnyire megfelelően valósította meg. Legalább 50–80 szó hosszúságú szöveget hozott létre.	A vizsgázó két irányító szempontot dolgozott ki megfelelően, a többit pedig csak részben vagy egyáltalán nem. vagy: A vizsgázó egy irányító szempontot dolgozott ki megfelelően, és van még olyan irányító szempont, amelyet részben tárgyalt. vagy: A vizsgázó legalább három irányító szempontot tárgyalt részben. A kommunikációs célokat részben valósította meg. 30-50 szó hosszúságú szöveget hozott létre.	A vizsgázó egy irányító szempontot sem dolgozott ki megfelelően. vagy: A vizsgázó háromnál kevesebb irányító szempontot tárgyalt részben. Alapvető kommunikációs célját nem éri el. vagy: A vizsgázó más témáról írt. vagy: A dolgozat terjedelme 30 szónál rövidebb.

Szövegalkotás

5 pont	4-3 pont	2-1 pont	0 pont
A szöveg felépítése, az irányító szempontok elrendezése logikus. A gondolati tagolás megfelelő. A vizsgázó megfelelő nyelvi eszközök használatával valódi szöveget hoz létre.	A szöveg felépítése többnyire logikus. A vizsgázó törekszik a gondolati tagolásra. A mondatok többnyire szervesen kapcsolódnak egymáshoz.	A mondanivaló nem mindenütt logikus elrendezéssel. A vizsgázó nem törekszik a gondolati tagolásra: hiányzik a bevezetés és befejezés. A szövegszerűség csak nyomokban fedezhető fel. A mondatok több helyen nem kapcsolódnak egymáshoz.	Az írásmű tagolatlan és áttekinthetetlen, izolált mondatok halmazából áll, szöveggé nem értékelhető.

Formai jegyek és hangnem

3 pont	2 pont	1 pont	0 pont
A szöveg formai jegyei teljesen megfelelnek a szövegfajtának, hangneme a közlési szándéknak és/vagy a címzethez való viszonyoknak.	A szöveg formai jegyei nagyjából megfelelnek a szövegfajtának, hangneme a közlési szándéknak és/vagy a címzethez való viszonyoknak.	A szöveg formai jegyei még megfelelnek a szövegfajtának, hangneme a közlési szándéknak és/vagy a címzethez való viszonyoknak.	A szöveg formai jegyei nem felelnek meg a szövegfajtának, hangneme a közlési szándéknak és/vagy a címzethez való viszonyoknak.

Szókincs, kifejezőmód

5 pont	4-3 pont	2-1 pont	0 pont
A szöveget a témának és a közlési szándéknak megfelelő, változatos szókincs jellemzi. Az előforduló kisebb lexikai pontatlanságok nem nehezítik a megértést.	A szöveget nagyrészt a témának és a közlési szándéknak megfelelő szókincs jellemzi. Többször nem megfelelő a kifejezőmód, ami néha nehezíti a mondanivaló megértését. A szókincs korlátai miatt többször lehet szóismétlés.	A szöveget egyszerű szókincs jellemzi. Sokszor nem megfelelő a kifejezőmód, ami helyenként jelentősen nehezíti és/vagy akadályozza a mondanivaló megértését. Sok a szóismétlés.	A szövegben felhasznált szókincs nagyon szegényes. A nem megfelelő kifejezőmód több helyen akadályozza a szöveg megértését.

Nyelvhelyesség és íráskép

5 pont	4-3 pont	2-1 pont	0 pont
A vizsgázó általában helyesen használja az egyszerűbb nyelvtani struktúrákat. A szöveg kevés nyelvi (mondattani, alaktani, helyesírási) hibát tartalmaz, amelyek azonban a megértést nem befolyásolják.	A vizsgázó több hibával használja az egyszerű nyelvtani struktúrákat. A szöveg több nyelvi (mondattani, alaktani, helyesírási) hibát tartalmaz, amelyek azonban a megértést nem befolyásolják, és/vagy kevés a megértést nehezítő hiba.	A vizsgázó csak a legegyszerűbb nyelvtani struktúrákat használja. A szöveg sok olyan nyelvi (mondattani, alaktani, helyesírási) hibát tartalmaz, amelyek a megértést nem befolyásolják, valamint több, a megértést jelentősen nehezítő nyelvi hiba fordul	A szöveg a nyelvi (mondattani, alaktani, helyesírási) hibák miatt nem érthető. vagy: A szöveg jelentős része nehezen olvasható, illetve olvashatatlan.

		elő benne.	
--	--	------------	--